

Juryrapport

Staatsprijs voor homo-emancipatie *Jos Brink Prijs 2011* & Aanmoedigingsprijs voor homo-emancipatie

15 mei 2011
Koninklijke Schouwburg
Den Haag

*Ter gelegenheid van de Internationale
Dag tegen Homofobie & Transfobie*

De Regeringsprijs voor homo-emancipatie¹

Het advies van de jury

Het advies van de jury voor de Regeringsprijs voor homo-emancipatie¹, de Jos Brink Prijs, aan de verantwoordelijk minister voor homo-emancipatie, de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Marja van Bijsterveldt-Vliegthart Ons land vervult internationaal gezien vaak een voorbeeldfunctie als het om de sociale acceptatie van homoseksuelen gaat. Veel is bereikt, maar de homo-emancipatie is niet af.

In de brief 'vrouwenemancipatie- en homo-emancipatiebeleid 2011-2015' aan de Tweede Kamer bouwt het kabinet voort op wat is bereikt en stelt het maatregelen in het vooruitzicht ter bevordering van de veiligheid op straat en weerbaarheid van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele mannen en vrouwen en transgender personen (hierna te noemen: LHBT's). Het kabinet zegt daarin ondermeer: 'De gelijkheid voor de wet en de gelijkwaardigheid van homoseksuelen en heteroseksuelen dient vanzelfsprekend te zijn'.

In 2009 is voor de eerste keer de Staatsprijs voor homo-emancipatie – de Jos Brink Prijs – uitgereikt door de toenmalig minister dr. Ronald Plasterk aan Henk Krol

van de Stichting Vrienden van de Gay Krant voor zijn langdurige inzet voor de homo-emancipatie.

Met deze tweejaarlijkse oevreprijs spreekt het kabinet zijn waardering uit voor personen of organisaties die een belangrijke maatschappelijke bijdrage leveren of hebben geleverd aan de sociale acceptatie en de emancipatie van LHBT's.

Dat deze Staatsprijs de naam *Jos Brink* draagt, is een blijvende erkenning van zijn betekenis en daarmee ook die van andere voorvechters van sociale acceptatie van homoseksuelen bij het grote publiek. Het maakt de prijs bijzonder eervol.

Dit is de tweede keer dat de Staatsprijs wordt uitgereikt. Op de oproep voor kandidaten zijn tweeëntwintig verschillende personen, groepen van personen en instellingen voorgedragen.

De jury is erkentelijk voor de inzendingen. Zij was onder de indruk van de overtuiging en het enthousiasme waarmee de voorgedragen kandidaten, ieder op een eigen manier, bijdragen of hebben bijgedragen aan de sociale acceptatie.

De voorgedragen kandidaten vertegenwoordigen bij elkaar een breed terrein. Van kunst en literatuur, verschillende media, particuliere en publieke sector,

¹ Emancipatie van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele mannen en vrouwen en transgender personen (LHBT)

mensenrechtenverdedigers, levensbeschouwing, wetenschap, politiek en bestuur.

De jury stelt vast dat op veel gebieden in ons land (en daarbuiten) gewerkt wordt aan bevordering van die sociale acceptatie. De inzendingen maken de vele facetten daaraan verbonden en de lange adem van zo'n emancipatieproces goed zichtbaar. Ons land kan en mag zich gelukkig prijzen met die onbaatzuchtige en onvermoeibare inzet. Die inzet van personen en organisaties getuigt ook vaak van moed.

De kandidaten zijn getoetst aan de hand van zeven criteria. Vervolgens heeft zij beoordeeld welke oeuvre nu het meest betekent voor de sociale acceptatie in ons land.

De selectiecriteria

In het Koninklijk Besluit nr. 1490 van 2 december 2008 staat dat de prijs wordt toegekend aan personen, groepen of instellingen die een fundamentele bijdrage leveren of hebben geleverd aan de verbetering van de positie van homoseksuelen in de samenleving.

De prijs is bedoeld als 'een kroon op al het gedane werk' (oeuvreprijs). Kandidaten kunnen alleen bij leven worden voorgedragen.

De jury heeft de volgende selectiecriteria gebruikt:

1. Het werk draagt bij of heeft bijgedragen aan de verbetering van de sociale

acceptatie van homoseksuelen en transgenders in de Nederlandse samenleving.

2. Het oeuvre is een gezamenlijk werk van een persoon of groep personen of organisatie.
3. De bijdrage is belangrijk (geweest) voor heel Nederland en/of daarbuiten.
4. De bijdrage is beeldbepalend (geweest) voor de samenleving.
5. De bijdrage spreekt een groot publiek aan.
6. De bijdrage sluit aan bij de actualiteit én bij de prioriteiten van de overheid.
7. De bijdrage is zonder rijks subsidie tot stand gekomen.

Op basis van deze criteria is een lijst met drie genomineerden opgesteld. Om tot die lijst met genomineerden te komen heeft de jury extra gewicht gegeven aan het beeldbepalende karakter van het werk en de bekendheid onder het publiek. De namenlijst is voor de uitreiking van 15 mei 2011 bekend gemaakt.

De genomineerden

De jury is na rijp beraad gekomen tot een eensluidend advies over wie in haar ogen 'de Regeringsprijs voor homo-emancipatie', de Jos Brink Prijs, 2011 verdient.

Hoewel de prijs natuurlijk maar aan één persoon, groep personen of instelling kan worden toegekend, wil de jury heel nadrukkelijk alle drie genomineerden eervol vermelden. Op die manier spreekt

de jury voor hen haar bijzonder grote waardering uit.

De drie genomineerden zijn in alfabetische volgorde:

- Boris Dittrich
- de vrijwilligers van het COC
- Orpheus

Toelichting op de genomineerden
In alfabetische volgorde:

Boris Dittrich

Al een generatie lang zet Boris Dittrich zich in voor de homo-emancipatie in ons land en daarbuiten.

Als advocaat heeft hij het *'don't ask - don't tell'* beleid van het Amerikaanse leger aan de kaak gesteld in de zaak van een Amerikaanse militair in Soesterberg die was veroordeeld omdat hij een relatie had met een Nederlandse man.

Als volksvertegenwoordiger heeft hij belangrijke kwesties aan de orde gesteld, zoals: de aanpak van homofobie geweld, openstelling van het adoptierecht voor homoseksuelen en de aandacht voor het lot van homoseksuele asielzoekers.

Als mensenrechtenverdediger bij Human Rights Watch komt hij op voor de verbetering van de mensenrechten van LHBT's, in landen waar de doodstraf staat op homo-seksualiteit of deze met langdurige opsluiting wordt bestraft. Ook bij de Verenigde Naties, de Raad van Europa, de OVSE en andere multilaterale organisaties zet hij zich in voor de aanpak van

discriminatie op grond van seksuele voorkeur en gender identiteit.

De vrijwilligers van het COC

Sinds de Tweede Wereldoorlog zetten vrijwilligers van het COC zich in voor de homo-emancipatie in ons land. Hun gezamenlijke werk heeft in hoge mate bijgedragen en draagt nog steeds bij aan de verbetering van de sociale acceptatie van LHBT's in Nederland.

In meer dan twintig afdelingen en ook op landelijk niveau zijn de vrijwilligers van 's werelds oudste LHBT-vereniging actief. Zij doen dat op eigen kracht en volstrekt belangeloos. De concrete activiteiten bestrijken een breed scala, zijn zeer divers en veel omvattend.

De vrijwilligers hebben het COC gemaakt tot een onlosmakelijk en zeer beeldbepalend element van ons land. 'COC' is voor het algemene publiek een begrip geworden.

Hun werk heeft bijgedragen aan de internationale voortrekkersrol van Nederland op dit gebied.

Orpheus

Vereniging Orpheus zet zich al veertig jaar in voor hulpverlening aan mannen en vrouwen die worstelen met hun homoseksuele, biseksuele of lesbische voorkeur in de heteroseksuele relatie die zij hebben. Het werk van Orpheus is steeds actueel omdat zij LHBT's steunen die 'uit de kast' (willen) komen.

Orpheus doet dat op eigen kracht. Zij organiseert in het hele land gespreksavonden en

voorlichtingsweekeinden. De vereniging is niet bekend onder een groot publiek maar heeft desondanks ‘het uit de kast komen in een man-vrouwrelatie’ op de kaart gezet.

Daarnaast biedt Orpheus ook steun aan jongeren die een homoseksuele ouder hebben.

De winnaar van de Staatsprijs voor homo-emancipatie, de Jos Brink Prijs 2011

Het oeuvre van deze drie genomineerden drukt en heeft een belangrijk stempel gedrukt op de homo-emancipatie in ons land. De genomineerden hebben elk op hun eigen wijze bijgedragen aan de sociale acceptatie van LHBT's.

Alles afwegende springt het werk van één uit boven dat van de anderen door de vele facetten van het werk en de langdurige inzet.

De jury adviseert de minister de *Regeringsprijs voor homo-emancipatie, de Jos Brink Prijs 2011* toe te kennen aan:

Alle vrijwilligers van het COC

De jury vindt dat veel dank verschuldigd is aan de vrijwilligers van het COC, de Nederlandse federatie van Verenigingen tot integratie van homoseksualiteit (NVIH-COC).

Het vrijwilligerswerk heeft maatschappelijk gezien grote impact (gehad). Het einde van de wettelijke strafbaarstelling van homoseksualiteit en de introductie van de wettelijke gelijke behandeling van homoseksuelen en heteroseksuelen in de vorige eeuw, zijn enkele van de vele verdiensten van het COC.

Op veel plaatsen in ons land, geven vrijwilligers voorlichting, advies en hulp, niet alleen in eigen kring maar ook daarbuiten: op school, in verzorgingshuizen, bij de politie, aan overheden en in gay & straight allianties.

Op veel plaatsen geven vrijwilligers vorm en inhoud aan de vele sociale netwerk activiteiten voor lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele mannen en vrouwen, transgender personen en hun vrienden over het hele land. Veel organisaties zijn uit COC voortgekomen. Die eigen kracht, betrokkenheid en volharding van de vrijwilligers is ook tot voorbeeld voor anderen in en buiten ons land.

In doelstelling, werkwijze en resultaat is het gezamenlijke oeuvre van de vrijwilligers van het COC fundamenteel (geweest) voor de bevordering van de sociale acceptatie in ons land.

De Aanmoedigingsprijs voor homo-emancipatie

Bij de eerste uitreiking van de Jos Brink Prijs heeft de jury aan de coördinerend bewindspersoon voor het homo-emancipatiebeleid gevraagd naast deze officiële oeuvreprijs ook een officiële aanmoedigingsprijs in te stellen.

Vooruitlopend daarop heeft de jury op 17 mei 2009 het Rotterdams Centrum voor Theater geprezen voor de voorlichting aan scholieren over homoseksualiteit door theatervoorstellingen.

Op 15 februari 2011 heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap officieel de Aanmoedigingsprijs voor homo-emancipatie ingesteld.

De prijs kan nu worden toegekend aan een activiteit die kortgeleden heeft plaatsgevonden of nog voortduurt, en inspirerend en veelbelovend is.

Een activiteit bovendien die als voorbeeld kan dienen voor anderen en navolging verdient.

De inzendingen

Dit is de eerste keer dat de officiële Aanmoedigingsprijs voor homo-emancipatie wordt toegekend.

Op de oproep van de minister voor kandidaten zijn negentien verschillende activiteiten voorgedragen.

De jury is onder de indruk van het veelzijdige aanbod en de grote betrokkenheid van de initiatiefnemers. De voordrachten bestrijken een breed scala aan activiteiten. Van gezondheidszorg, welzijn, sport, onderwijs, integratie, media tot muziek, theater en levensbeschouwing. Opvallend daarbij is de opkomst en rol van nieuwe, sociale media in die activiteiten

De selectiecriteria

Volgens de ministeriële regeling heeft het initiatief de volgende kenmerken:

1. Baanbrekend.
2. Inspirerend.
3. Innovatief.
4. Een voorbeeld voor anderen dat navolging verdient.
5. Een activiteit waaruit durf en moed blijkt.
6. Een initiatief met een veelbelovend karakter of bijzonder resultaat.

De jury heeft de voorgedragen activiteiten aan deze criteria getoetst.

Bij de beoordeling daarvan is extra gewicht gegeven aan het taboedoorbrekende karakter, de voorbeeldfunctie en de durf en moed die voor het initiatief nodig is geweest.

De winnaar van de Aanmoedigingsprijs homo-emancipatie 2011

De jury adviseert de minister de
Aanmoedigingsprijs voor homo-emancipatie
toe te kennen aan:

Ahmed Marcouch voor het bespreek-
baar maken van homoseksualiteit in
allochtone kringen in ons land.

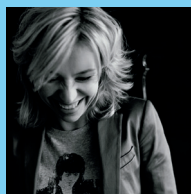
De jury is onder de indruk van de moed
en durf waarmee Ahmed Marcouch dit
voor velen nog gevoelige onderwerp
bespreekbaar maakt, zowel lokaal als
op landelijk niveau.

Door zijn publieke bekendheid en persoon-
lijke betrokkenheid heeft hij het stilzwijgen
doorbroken en weet hij – als rolmodel –
anderen te inspireren. Daarmee is hij in
de ogen van de jury baanbrekend. Door
dit voorbeeld voor anderen te stellen
baant Ahmed Marcouch zo ook de weg
voor anderen om op te komen voor gelijke
behandeling en sociale acceptatie, in eigen
kring en daarbuiten. De jury hoopt dat dit
in brede kring navolging zal krijgen.

De jury voor de Jos Brink Prijs 2011

Wim Camp
Juryvoorzitter

Claudia de Breij
Jurylid

Erwin Olaf
Jurylid

Sonja Barend
Jurylid

Sophie Hilbrand
Jurylid

Ambtelijk secretariaat van de jury:
Ben Baks, secretaris
Shoesma Jehee, plv. secretaris.

Over de juryuitslag kan niet worden
gecorrespondeerd.

Foto Wim van de Camp: Dirk Hol
Foto Sonja Barend: Bob Bronshoff
Foto Claudia de Breij: Anne Timmer
Foto Sophie Hilbrand: Manon van der Zwaal
Foto Erwin Olaf: Feriet Tunc

**De Staatsprijs voor homo-emancipatie is een
initiatief van:**
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Emancipatie
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Mei 2011

www.rijksoverheid.nl/homo-emancipatie

